

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1910. =

április 21. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI ÉS AZ ALFÖLDI FÜGGETLENSÉGI PÁRT UJVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Egy kis párhuzam.

Ujvidék, ápr. 20.

Második cikkünkben történelmi hűséggel mondjuk el a vasárnap lezajlott zsabylai népgyűlés krónikáját. Nem túlozunk, nem hagyunk el semmit, még csak alig is színezünk benne. Adjuk a történeteket hiven, amint azt ujságírói tisztünk és hivatásunk becsületes betöltésére irányuló igyekezetünk és lelkiismeretünk diktálja. Mert mi legeslegelső sorban is a történet eseményeknek igaz és hű reprodukcióját tartjuk feladatunknak. Csak másodsorban következhetek aztán a közvélemény irányítása, hogy ne mondjam: befolyásolása. Ez már aztán nehéz feladat, — lelkiismeretes lapra és ujságíróra súlyos felelősség érzetével terhes. Mig ellenben öntudatosan megtévesztő szándékkal *hazudni* — nem virtus. Férfiatlan, gyáva embernek, vagy fogatlan vénasszonynak való mesterség.

Ebből indulok ki alábbi rövid fejtegetéseimben, amikor arról akarok elmélkedni, hogy a való hiradáson kívül mi légyen egy becsületes, modern ujság rendeltetése és a köznek szolgáló feladata.

Mondtam már: a közvélemény irányítása — a *köz java érdekében*. De amikor egy ujság az ő nagy hatalmi tudatában *visszaél* azzal a szentséggel, amit mi ujságírók a *sajtószabadság* néven imádvá tisztelünk: akkor az az ujság és írói máglyára valók, akár a szentegyház orvai. Mert ahhoz, hogy ujság — *irányítson*: nem elég, hogy irástudatlanok telerondítsák a papírost értelmetlen betűk halmazával. Ahhoz mult és keservesen megszolgált, megérdemelt tekintély és megbízhatóság is kell. És amelyik ujság már szert tett erre az irányító tekintélyre: annak nincsen szüksége arra, hogy — *hazudjon*, vagy enyhébb esetben — *ferdítsen*.

Nem az engemet közvetetten és a legméltatlanabbul ért személyi inzultus készlet ezeknek a kemény igazságoknak a leírására, — (azzal más helyütt végzek) — csak sok görönggyel rakott volt ujságírói pályám alatt szerzett tapasztalataimnak a köz javára irányuló közlése, ami első sorban kötelessége annak az ujságírónak, aki eléggé bizik magában és képességeiben ahhoz, hogy a közvélemény irányítására is hivatott.

Nemcsak száraz informálásra, krónika-írásra. És ime: gáncsba botlom már akkor, amikor még egy nyomtatott betűmet sem olvasták Ujvidéken. Avagy tán olyan félelmetes az igazságot mindig megírni mert ujságírónak már csak a hire is az „U. H.” környékén, hogy kényszerutlevéllel viszonzozzák a bejelentetni óhajtott udvariassági vizitjét?

Az ilyen politika nem vihet sikerre. Tapasztalásaimból leszűrt meggyőződésből mondom.

„*Hazudni pedig nem szabad!*” — ez legyen az első és egyetlen §-a a 67-es Deák Ferenc szerint a sajtótörvénynek. Meghalt a haza bölcse, mielőtt kodifikálták volna az ő négyszavu sajtótörvényét. De mi 48-asok mégis megtartjuk azt, nem úgy, mint az ő prozelitái, akik nemcsak ebben, de semmiben sem követik tanait, csak abban, hogy kormányképesse dagadjanak a 67 üvöltésében és a valóságban még azt sem akarják megvalósítani, amit a 67. XII. a nemzet számára biztosít.

Igy aztán nem csoda, ha Ujvidéken azt tapasztaljuk, hogy jelenhetik meg olyan ujság, amelyik a közvélemény megtévesztésében leli gyönyörűségét és abban véli felelősségteljes hivatását kimerítettnek és betöltöttnek, hogy — *hazudik*.

Ezen a téren mi nem konkurrálunk vele — nemcsak azért, mert a serdülő ifju sem hívja foot-ball-matchra a kéthetes csecsemőt —, hanem különösen azért, mert az ebbeli versenynek még a gondolata ellen is tiltakozik az erkölcsi érzésünk.

Az az ujság csak *hazudjon tovább* — mint pártjának legközelebb megénekklendő kortespolitikája: — mi haladunk a magunk igazságot kereső útján. És legyen a mi külön-külön pályánk az a két párhuzamos vonal, amely a mathezis egyik alaptörvényének örök szégyenére — még a végtelenben sem találkozik.

Schröder Béla.

Személyes kérdésben. Csütörtökön reggel 1/2 9 órakor táviratot kaptam Kaposvárra, ahol akkoriban, mint a március hó 1-ével megszűnt „Kaposvári Hirlap”-nak, a somogyvármegyei és kaposvári függetlenségi és 48-as párt hivatalos orgánumának (8 oldalas politikai napilap volt) levitézlett főszerkesztője tartózkodtam — további megfelelő elhe-

lyezkedésemig, amikor, mint mondám: táviratot kaptam, hogy jöjjenek azonnal Budapestre, mert szerkesztőnek hívnak Ujvidékre. Mentem a vasuttra kocsiztam és délután két órakor Budapesten voltam. (Mert hiába: még az esze munkája után élő embernek is utána kell szaladnia a kenyérnek, ha kinálják. És pláne: ha olyan helyről kinálják, mint ezuttal.) A budapesti exponenssel öt percen belül rendben voltunk. Ismeretlenül is ismertük és tiszteltük már egymást régóta parrenommeé. (A magam semmisége iránt megnyilvánulni hallott tisztelet hangoztatása — a jelen kényes esetben, sőt éppen a kényességre való hivatkozással ne essék hivalkodás számba; de még csak szerénytelenség sem, mert nyugodt a lelkiismeretem, hogy tizenhét évi hivatásos ujságírói munkásságom bármilyen nehéz körülményei között is meg tudtam magam tartani azon az előkelő nívóan, amelyen senkivel szemben sem viselkednek tiszteletlenül. Még a legadázabb ellenféllel szemben sem.) És mégis mi történt velem? Nem is annyira velem, mint felőlem, a hátam mögött?

Unalmas és untató dolog, amikor egy ujságot az írói a maguk legszemélyesebb dolgaival *tömnék tele*, de utóvégre: a pénzeért mindenki nyilatkozhatik a Nyilttérben. Hát hadd éljek én most vissza a szerkesztőnek amaz előjogával, hogy előbbkelő helyen ingyen untassam a nyájas olvasót a magam bajával. Mert igen kényelemszerető és báránytermészetű ember vagyok. Sem a járásbíróagra nem szeretek szaladgálni 9 órakor holmi becsületsértési tárgyalásokra, sem pedig pofzkodni és botozkodni az utcán téreken. (Ámbátor végszükségben gyakorta megessett már rajtam mindakettő. Hogy passzive avagy aktive-e? azt egyelőre ne firtassuk.) De vissza térek az elejéhez.

Mint fönnebb mondám: csütörtök délután megegyeztem Budapesten, hogy kész örömmel jövök. Gyönyörű misszióra vállalkozom, nekem valóra: úgy éreztem. Még haza szaladtam Kaposvárra és jöttem onnan egyenest Ujvidékre. Péntek este 9 órakor érkeztem a függetlenségi körbe, ahol a pártnak legalább száz illusztris tagja várt, akik rendkívül meleg, előlegezett ovációban részesítettek. Köszönet ezért: soh' sem felejttem el! És igyekezni fogok arra rászolgálni.

Másnap, szombaton délben küldöttségileg mentünk Szalay Lajos urhoz — fölkérendő őt a függetlenségi 48-as párti elnökség elvállalására. Én is ott voltam

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest VI., Dálnok-u. 12.
Telefon 988.Ujvidék, Tökölly Imre-utca 11.
Telefon 219.

közp. fűtés és vizv. berend. vállalat.

1910. év május 1-től iroda, műhely és raktár-

telepünket II. Rákóczi Ferenc-ut 66. szám

alá helyezük át.

természetesen a népes küldöttségben. És akkor hallom ott jóbarátaimtól, hogy itt-lettem után egy félnapon belül az „Ujvidéki Hírlap“ című ujság szerkesztője, aki mellékesen gimnáziumi tanár is, így nyilatkozott felőlem két tanártársa előtt:

— Mi, szerkesztők nem azért vagyunk, hogy párbajozzunk. Én különben is a párbajjelenes liga tagja vagyok, de ha az a Schröder nagyon szemtelenkedik, majd eltolonczoltatom!

Hát én ezt már szombaton délben hallottam. És ugyebár: nem ütöttem pofon azt a ficzkót? (Bizony Isten, még a neve sem jut eszembe. Valami furcsanevű Muki.) Mondtam már, hogy nem természetem a pofozkodás, igen béketűrő ember vagyok. Csak kilátásba helyeztem eltolonczoltatásomnak a jogcímét szeretném tudni. Hát azért kértem meg most írásban azt a Mukit, vagy kicsodát, hogy miért akart ő engem innen már előbb eltolonczoltatni, mintsem egy betűnyi soromat is olvasta volna. Mert engem némileg érdekel ez a kérdés. Vagy nem? . . . Es várom is rá a választ

Ellenben a gazdáihoz is volna egy kérdésem és ez az, hogy: Hogy hogyan lehet egy olyan szamarat szerkesztőnek megtenni, aki még azt sem tudja, hogy Ujvidék Magyarországon van és nem Oroszországban, ahol a jobbminőségű szerkesztőket és ujságírókat Sziberiába meg Kamcsatkába deportálják? Mert az elvégre nem lehet enyhítő körülmény hogy ez a szamar egyben — tanár is! Ez legfeljebb csak — szomorú.

Egyebekben pedig utalok a mai vezércikkemre. Helylyel-közzel az is ide vág.

Schröder Béla

a „Határór“ szerkesztője.

A titeli kerületből.

Népgyűlés Zsablyán.

dr. Hadzsy Koszta jelölése.

Ujvidéki monstre-küldöttség.

— A „Határór“ kiküldött tudósítójától. —

Ujvidék, április 18.

A titeli csajkás-választókerületnek magasztos politikai ünnepe volt tegnap: az alkotmány helyreállítása óta az első esetben bontott ott zászlótellenzéki képviselőjelölt s — fűzzük hozzá mindjárt — példátlan sikerrel, amely szinte kétségtelenné teszi, hogy a választási harcból az ellenzék jelöltje: dr. Hadzsy Koszta fog a munkapárti Jákó Milánnal szemben győztesen kikerülni. A függetlenségi és 48-as Justh-pártnak a szerb radikálisokkal Nagybecskerekben kötött egyezsége szerint ugyanis hetedmagával a titeli választókerület is a szerb radikálisoknak jutott, akik a jelöltséget dr. Hadzsy Kosztának, a nagytehetségű és rendkívül rokonszenves ujvidéki ügyvédnek s pártja egyik leghivatottabb vezéremberének ajánlották fel. Hadzsy a jelöltséget elvállalta s tegnap tartotta első programbeszédét Zsablyán, a kerület egyik legnagyobb községében, amelynek 353 választópolgára — szerbek és magyarok — testvéries egyetértéssel és lelkesedéssel esküdt föl a kibontott zászlóra. Az ujvidéki 48-as párt a 48-as selyemlobogó alatt 80-tagu küldöttséggel képviseltette magát a zsabylai népgyűlésen, míg Ujvidékről 37 szerb-ajku politikai elvtárs is kijött a nagyarányu politikai ünnepségre s így annak fényét és jelentőségét Ujvidékről 117 törhetetlen hűségű helybeli ellenzéki harcos emelte.

Lapunk vezércikkében külön méltatjuk az ilyen keretekben lefolyt zsabylai népgyűlésnek és általában választási és kortespolitikánknek jelentőségét, itt csak hű képét akarjuk adni a történeteknek.

Kiküldött tudósítónk mindezekről a következőkben számol be:

Előkészületek Zsablyán.

A zsabylai szerb radikális választópolgárság, melynek élén Pápity Milos esperes-plebános áll, már régebben megegyezett az ottani magyarsággal, hogy a mostani választásokra egy szívvel-lélekkel lerázza magáról a 67-es béklyókat s egy emberként áll az ellenzéki jelölt zászlaja alá. Minthogy a nagybecskereki konvenció a radikálisoknak juttatta a kerület jelöltségét: a magyarságnak jutott a támogató szerep. Erre szervezkednie kellett s rövid megbeszélések után elhatározták, hogy a zsabylai függetlenségi és 48-as Justh-pártot megalakítják s mint egységes politikai testület állanak dr. Hadzsy Koszta mellé. A zsabylai pártalakulás is vasárnap ment formailag végbe, de a programbeszédre való előkészületeket már kész szervezetséggel tették meg, aminek a láttattja meg is volt abban a gyönyörű sikerben, amelylyel egy a fogadtatás, mint a népgyűlés lezajlott. Könyezve rebegették megroskadt zsabylai polgárok, hogy még ilyen esemény nem játszódott le az ő községükben.

Előkészületek Ujvidéken.

Az ujvidéki Justh-párt körhelyiségében péntek este ment határozatba, hogy a párt a zsabylai népgyűlésen impozáns küldöttséggel képviselteti magát. Nagy lelkesedéssel fogadták meg egymásnak, hogy aki csak teheti a vezérek közül: ott lesz a nagyjelentőségű zászlóbontáson. Egynegyed tíz órakor indul a vonat Óbecse-felé, amelynek vonala mentén fekszik Zsablya, de már 1/29 órakor ott nyüzsgött a sok ujvidéki kuruc a vörös Teleki-tollal kalapja mellett az állomás várótermében és perronján, hogy a szintén Zsablyára menő központi kiküldöttet, Mukits Simon szabadkai volt képviselőt és ezidőszerinti jelöltet ünnepelesen fogadja. Az érdemes politikus meg is érkezett s kiszállásakor zászlólengetés, egetverő éljenrivalgás fogadta. A rövid üdvözlések és bemutatkozások után két külön III. osztályú kocsi elhelyezkedett a lelkes társaság. (Hja! Mi nem utazunk sem közközltségen, sem állampénzen — takarékoskodni kell!)

Rendőri tapintat (?)

Egyszer csak észre veszi ám egy sólyomszemű kuruc, hogy a 10. és 20. számú rendőr az I. oszt. váróterem ablakain kikémlelve, egymásnak suttogva jegyezgeti a küldöttség tagjait. Nosza: lett erre zsvaj, kitért a jogos fölháborodás, levegőbe emelkedtek a botok, a csontos, kilónyi öklök:

— Hát már Oroszországban vagyunk? Gázság! Gyalázat! Mungók! Spielik! Spiónok! Micsoda dolog ez!?

Már-már fenyegető kezdett lenni a helyzet, a szegény két andrás magyarázgatta, hogy ők csak parancsot teljesítenek, meg hogy ez mindig így volt szokás Ujvidéken (!?), ők nem tehetnek erről semmit, a parancs-parancs. A higgadtabbaknak végül sikerült a vérmesebb kurucokat lecsillapítaniok s most már megelégedtek azzal, hogy vonatindulásig a legválogottabb diszitó jelzőket üzengették rendőrei utján a méltóságos ujvidéki basának. (Vajjon eljutottak-e azok a legilletékesebb fülekbe?)

Ovácio a robogó vonatról.

A budapesti esti lapokból már ekkor olvasható volt, hogy milyen hallatlan dolgot mivelt Matkovits Béla főispán ifj. Jójárt

János rendőrfőkapitánynak igazságtalan és felháborító felfüggesztésével. Harsogó hangon olvasták fel a szakaszokban a „Magyarország“-nak és „A Nap“-nak erre vonatkozó megbélyegző közleményeit s egyszeriben kiadták a jelszót:

— Elégtételt kell adni a főkapitánynak! Fáklyászenét! Ünnepi lakomát a politikai üldözötteknek!

Ekkor érkezett a szőlők alá a robogó vonat. Kidugták a 48-as zászlót a kupé ablakán és lengették Jójárt János kolnája felé, ahová már állandó lakásra kiköltözött;

— Éljen Jójárt! Abezug a mungó főispán! Le a brazettes primadonnával! Éljen Jójárt!

Percekig tombolt a lelkes ünneplés, amelynek zugó hangjait kalaplengetéssel viszonozta kolnája tornácáról a politikai üldözött.

Epizód Temerinben.

Temerinben husz percig áll a vonat, mert ott találkozik az Óbecseről jövővel. A mungó szidásban kiszaradt torkucok egy kis frissítőt veendőik magukhoz, az állomás épület melletti vendéglőbe mentek. Annak falán ott piroslik a plakát: *Éljen dr. Visontai Soma!* (Temerin Óbecséhez szavaz s annak Justh-párti jelöltje a nagynevű jogász.)

— Éljen Visontai! Abezug Radovanovits! — hangzik lelkesülten a plakát láttára, amikor egy gyászcsoport válik láthatóvá a vendéglő tornácán, akik sápadtan nézik, hogy mi lesz most? Semmi sem lett. Ezek egy kicsit csipdesték őket. No: már kiki az erkölése szerint. Ezt a nyáját ugyanis Vermes Vince temerini jegyző ugyanekkor hajtotta be Ujvidékre Radovanovitshoz.

— No mungók!? Hát ki éljen? Visontai? Nem szoltak azok, szegények, egy árva szót sem, csak oldalogtak a bejövő vonat kupéi felé:

— Mungók! Hazaárulók! Viszik a kondát! Mennyi a napidij?

Ugy szegyenlették azok magukat, de a mieink csak nem hagyták abba a gunyolódást és leckéztetést, amíg el nem indult a vonat jobbra-balra.

— Hát hiszen még találkozunk velük délután! — vigasztalódtak a jókedvű kurucok.

Fogadtatás Zsablyán.

Féltizenkettő tájt érkezett a vonat a zsabylai állomás elé. A perroon, az udvar, a széles utcatorok feketéllett a sok ezernyi embertől, virult a diszbe öltözött asszonynéptől. A magyarság nemzetiszínű kokárdákkal, nemzetiszínű zászlók alatt, az utcai részen negyven gatyás, pörgekalapos, pirosposzsgás banderista-legény ficánkoló paripákon. A rezes banda a Kossuth-nótát fujta, ezer meg ezernyi torok kiáltotta az érkezők elé az „Éljen“-t és a „Zsivió“-t.

Igazán megható, gyönyörű volt a kép. Szinte elszorult a szívem, talán könybe is lábadt a szemem. Harmadnapja, hogy eljöttem Somogyból. Hogyan tépi-szaggatja, rágjarguja, marja-marcangolja ott egymást a magyar: itt meg lenn a régi határór-vidéken hogyan ölelkezik össze testvéri szeretetben a szerb a magyarral! . . . Igen, az egy örök Jgzság iránt való szeretetében, amely nem néz vallást, nem uri- vagy paraszti sort, nem nemzetiséget, nem nyelvet, de bizva az ő maga ritusa szerint imádtá egy örök magyarok hatalmas Istenében, — keresi az Igazságot! És az én hitem szerint meg is fogja találni! . . .

Lelket emelően gyönyörű volt a fogadtatás. A percekig tartó üdvivalgás csillapultával Vajdics Száva, a zsabylai szerbek nevé-

ben szerbül üdvözölte dr. *Hadzsy* Kosztát, aki *Mukits* Simon, *Balla* Árpád, *Mayer* József, *Bozsenik* Béla, dr. *Lustig* Nándor és a párt többi előkelőségének környezetében födetlen fővel hallgatta a lelkes üdvözlést, amely után a magyarság részéről *Szalay* Flórián üdvözölte a népszerű jelöltet.

Hadzsy meghatottan köszönte meg szerb és magyar nyelven a nem várt fényes fogadtatást s aztán előre vágatott a nemzetiszínű pántlikákkal lobogó bandérium és a sokezer nyi tömeg zeneszó mellett megindult a község főutcáján. Az utvonalon végig szakadatlanul zúgott a Kossuth-nóta, az ablakokból kendőt lobogtattak, a falakról biztatólag virítottak le a jelölt piros plakátjai és — Zsablya községének 353 választópolgára egy szível-lélekkel fohászkodik déli harangszó csengésére a Mindenhatóhoz:

— Ha mindenütt így lesz: mienk a diadal! . . .

Az ebéd.

A hosszú menet azután a nagyvendéglőbe vonult, ahol társas ebéd volt. *Hadzsy* és *Mukits* a prótó látta ebédre vendégül, míg az újvidékiek a nagyteremben, a zsabylaiak egy mellékteremben fogyasztották el az izletes, szerény ebédet. Jókedvű, élénk társalgás, a mungók futása fölött való elmés élcelődés fűszerezte a lakomát, amelynek során *Paul* Keresztély felköszöntötte a derék zsabylai magyarságot, amely egy emberként sorakozik az ellenzéki jelölt mellé.

— Én sem vagyok ugyan magyarajku ember, — ugymond többek között — de azért minden csöpp vérem idehuz ennek a szent földnek a göröngyeihez, amelyeken diadalra kell jutniok a mi függetlenségi, önállóságra való törekvéseinknek. (Viharos éljenzés).

Bittner Endre, zsabylai fiatal törekvő kereskedő ismertette ezután a zsabylai pártalakulás előzményeit, amelynek során *Balla* Árpád újvidéki pártelnök látta őt el tanácsaival.

Nyolc tagu tambura-zenekar mellett vonult fel azután a templom előtti főtérre a sokaság, amelyet ott már a zsabylai polgárság ezrei vártak. Két órára elhelyezkedtek a szónoki emelvény körül, amely az iskolaépület előtt állott.

A népgyűlés.

Két óraker már mintegy hatezer lélek szorongott a zsabylai főtéren, az iskolaépület ablakaiban az intelligencia hölgyei foglaltak helyet, a rendet *Trenka* Ferenc szolgabíró vezetése alatt a járási csendőrség kirendelt szakasza és a községi rendőrség tartotta fenn. Beavatkozásra azonban semmi szükség sem volt, ami rendkívül nagyban emelte a nagyjelentőségű esemény komolyságát. A népgyűlés mindvégig méltóságteljesen folyt le, ilyenképpen teljesen hozzáilleszkedve annak korszakos jelentőségéhez.

Az elnöki megnyitó.

Szabályos időközökben eldőrdült 12 megszólalás jelezte a népgyűlés kezdetét. A vörösöves agg lelkipásztor, *Pápiy* Milos gör. kel. szerb kerületi esperes üdvözli a nagy számban megjelenteket és bemutatja a szónokokat, majd átadja a szót *Mihajlovits* Koszta pártelnöknek, akinek javaslatára a népgyűlés elnökéül *Pápiy* Milost választják meg. Az ősz főpap megköszöni a kitüntetést és javasolja, hogy a népgyűlés *Sztójadinovits*, *Katits*, *Mihajlovits*, *Miletits*, *Balla* Árpád és *Mayer* József személyében hattagu deputációt küldjön a jelöltért. A küldöttség néhány perc múlva visszatért dr. *Hadzsy* Kosztával, akit szünni nem akaró éljenzéssel és zsvióval fogadott a lelkes sokaság.

Pápiy Milos beszéde.

A jelölt helyet foglalván a szónoki emelvényen, *Pápiy* Milos bemutatja őt, mint képviselőjelöltet és *Mukits* Simon, valamint dr. *Pleszkovits* József urakat, mint a szabadkai Justh-párt I. és II. kerület jelöltjeit, akik a központ képviselőletében jelentek meg.

— Ő nekik is — ugymond — sok érdemük van abban, hogy közös munkára egyesült a szerb radikális párt és a magyar ellenzék. Elérkezett az ideje a vállvetett küzdelemnek s annak bevezetésére ez a népgyűlés hivatott. A szerb radikális párt és a Justh-párt között ugyanis Nagybecskerekben közös megegyezés jött létre, amely szerint 7 kerületben magyar elvárataink támogatnak bennünket, míg ott, ahol a magyarság van többségben, mi tartozunk az ő jelöltjeiket becsülettel támogatni (Zsvió. Éljenzés). A csajkás kerület nekünk jutott s mint látjuk: még csak nem is álmodott arányban siettek magyar barátaink vállalt kötelezettségüknek eleget tenni. Köszönöm nagyszámu megjelenésüket, az egész radikális szerbség nevében. (Élénk zsviózás.)

Magyar felkiáltások: Megfogadtuk: meg is tartjuk!

Pápiy Milos: Mi volt ennek a megegyezésnek az oka? Köztudomásu. Az eddigi kormánypartok mindent csak magukért tettek, mindig csak maguknak éltek. Törődtek is ők a nemzet millióival. Azok hallgassanak. És fizessék az adót. A földmivelő nép között csak annak volt szavazati joga, akinek legalább 10 hold földje volt. Szóval — csak a gazdagoknak. Ki törődött a szegénnyel? Senki. De most itt van a Justh-párt, (Zsvió! Éljen Justh Gyula!) amely nem nézi, hogyha valaki nagykoru, hogy szegény-e, gazdag-e, de mindenki számára követeli a titkos, egyenlő választói jogot. Hiszen, ha veszélyben a hazánk: a szegény ember véradóban sokkal többet fizet, mint a gazdag, mert az mindenét kockáztatja, egyebe sem lévén pusztá életénél. Követeljük tehát, hogy mindenkinek legyen szavazati joga s hogy azt lelkiismerete szerint gyakorolhassa, legyen az — *titkos* (Zsvió. Éljenzés). S hogy könnyebben legyen az a jog gyakorolható — *községenkénti*. (Zsvió. Éljenzés.) Ezért tartanak a szerb radikálisok a 48-as Justh-párttal. S hogy lássák, mennyire egy e két párt törekvése: megcsinálták a nagybecskereki megegyezést. S ha talán most még nem is sikerül minden kerületben győzniök, de bizton reméli, hogy már legközelebb az egész vonalon diadalmaskodni fognak. (Zsvió. Éljenzés).

Dr. *Hadzsy* Kosztát a szerb radikális párt jelölőbizottsága már Nagybecskerekben kandidálta a titeli kerületbe s ő azt elfogadta. Neki minden képessége meg van ahhoz, hogy majdani képviselői kötelességeinek eleget tegyen, neki meg van a bátorsága is ahhoz, hogy a parlamentben a nép érdekeiért sikra szálljon. Mint kerületi esperes és mint ennek a népgyűlésnek elnöke a legmelegebben ajánlja dr. *Hadzsy* Kosztát (Zsvió. Éljenzés és taps).

Fölkiáltások: Éljen az általános titkos választói jog (Éljenzés. Zsvió.)

Dr. Hadzsy Koszta beszéde.

Az emelvény asztalára állva lelkes éljenzés és zajos helyeslés közepette mondotta el programbeszédét dr. *Hadzsy* Koszta. Szerbül, magyarul és németül szólott. Mindhárom nyelvet tökéletesen, elmés fordulatokban gazdagon beszél és rokonszenves megjelenése, mindvégig tisztáú csengő hangja valósággal lebilincselte a népgyűlés ezreit, amelyek néha percekig tartó tetszészviharban adtak kifejezést túlaradó lelkesedésüknek.

— Meg vagyok győződve, — ugymond magyar beszéde során a többek között, — hogy a politikai Magyarországot alkotó összes nemzetek és nemzetiségek ki fogják tudni vinni Ausztriával és Béccsel szemben Magyarország önállóságát és függetlenségét, ha a Justh-párt és a szerb radikális párt példájára szövetkeznek a nemzeti követelések kivívására. Mik ezek a követelések?

Mindenek előtt az *önálló magyar bank*. Ezért küzdeni fogunk, amíg ki nem vívjuk és le nem tesszük addig a fegyvert, amíg diadalra nem vesszük Justh zászlaját, amelyre e jelszót irta. (Viharos éljenzés). Mert mi is tulajdonképpen a közös bank? Mindjárt megmagyarázom ugy, hogy mindenki megérti. A közös bank szakasztott az, ami a két szomszéd közös tehene. Hogy még a helyet is felében foglalja el, hát a furfangos szomszéd rávette az együgyüt arra, hogy állítsák keresztbe a telkeik között lévő kerítésen át tört nyíláson. Az együgyü szomszéd belement ebbe a felezésbe.

— No már most — mondta a furfangos szomszéd, — hogy lássad: milyen jó szomszédod vagyok, neked engedem át a szebbik felét, amerre a feje van, nekem csak hadd maradjon az, amelyik felé a farka van. Aztán te majd eteted a tehenet, én meg majd fejem. Így aztán kvittek vagyunk. (Percekig tartó viharos derűltés és taps.)

Követeljük továbbá az *általános titkos választói jogot*, mert csak ez által véljük biztosítottá azt, hogy a parlamentben az történik, amit a nemzet akar. (Éljenzés.)

Harmadik sarkalatos követelésünk az *önálló vámterület*. Mert ennek megvalósítása nélkül a magyar ipar nem fejlődhetik, sem pedig beláthatatlan időnkig magyar kapitalizmusról, magyar tökébőségről, magyar vállalkozási kedvről, gazdasági föllendülésről beszélni sem lehet. (Ugy van. Ugy van.)

— Ha engemet t. választópolgárság, nagy-rabecsült bizalmukkal megtisztelnak és képviselőjükké választanak, ugy én ez ünnepélyes pillanatban ünnepélyesen ígérem, hogy nemcsak a főnnebb vázolt nemzeti követelményekért folyó küzdelemnek leszek lelkes, bátor és becsületes harcosa, hanem azon leszek, hogy minden tehetséggel ápoljam a honpolgári és hitfelekezeti békés egyenjogúság eszméjét és megvalósítani segítsem a *katholikus autonómiát*. Mert nem tartom helyesnek, hogy amíg Magyarországon minden hitfelekezethez megvan az önrendelkezési joga: éppen a legnépesebbnek, az uralkodó vallásnak ne legyen meg az autonómiája. (Viharos éljenzés.)

Miután azonban az idő már nagyon is előrehaladt, engedje meg neki a népgyűlés, hogy röviden németül is elmondhassa programját. (Halljuk. Halljuk! Hőret!)

Dr. *Hadzsy* Koszta erre kifogástalan német nyelven terjesztette elő zajos helyesléssel kísért programját, majd még néhány percig tartott szerb szónoklatban kérte a választóközönség támogatását.

Percekig zúgott a Zsvió, az Éljen és a taps, amikor az asztalról lelépett a jelölt, aki ilyenformán első csapásra egészen meghódította hallgatóságát. Alig győzte közvetlen környezetének gratulációit fogadni.

Mukits Simon beszéde.

Zsinóros magyar ruhában pattant ezután az asztalra *Mukits* Simon ügyvéd, a szabadkai volt képviselő, olyan hatást téve az emberre, mintha Jókai valamelyik régi jó táblabírója jönne el most korteskedni, a szerb testvér mellett. Élénk humorral, sok temperamentummal elmondott beszéde körülbelül ez volt.

Mélyen tisztelt választópolgárság! A nép igaz barátainak: az országos függetlenségi és 48-as pártnak, *Justh* Gyulának és gróf *Batthyány* Tivadarnak nevében és megbízásából vagyok itt, hogy a magyar és szerb testvériség és a függetlenségi eszme egyik lelkes bajnokát, dr. *Hadzsy* Koszta urat szívem és lelkem mélyéből az önök támogatásába ajánlom. (Éljenzés. Zsivió.) Ez a magyar-szerb testvériség nem új keletű. Száz esztendőkre megy az vissza, mert a magyar és a szerb mindig megértette egymást, amikor arról volt szó, hogy közös anyánk, szeretett magyar hazánk jogaiért, függetlenségeért kellett küzdenünk. (Ugy van. Éljenzés.) Barátok és fegyvertársak voltunk mi már régidők óta, most csak megújítottuk azt egy kötéssel. Az önálló bank ügye hozott most még szorosabb szövetségbe bennünket. Mert hogy is áll az a bankkérdés! Olyanformán, mintha nekem volna egy nagy bolond pénzszekrényem és én azt őrzöm a szobámban, de a szekrény kulcsa az osztrák sógornál van és csak ő markolász az aranyak és bankók között. (Zajos derűtség.) Nem az a fontos, hogy ki gyűjti, ki őrizi a pénzt, hanem az, hogy ki veszi ki. Nohát az osztrák sógor. Igen-igen: Ausztria meg Bécs, Erről aztán megint észébe jut egy példázat. A mostani 67-es kormánypart is szereti, vagy legalább is szeretné elhíttetni idehaza, hogy hiszen ő is követeli az önálló bankot és vámterületet, csakugy mint *Justh* és *Batthyány*. Igen ám: de hogyan? — Akár csak az az egyszeri ember, aki beállított a fiskálisához és elkezdett neki panaszkodni, hogy milyen sárkány, dologtalan, házsártos, pazar és céda teremtés az ő felesége; szeretne tőle elválni — ugymond — de ugy, hogy azt az asszony soha meg ne tudja, mert akkor jaj neki. (Viharos derűtség.) Hát a 67-esek is ugy követelik az önállóságot, hogy azt Bécsben soha meg ne tudják.

Nézzük a kis Szerbiát, Romániát: mindegyiknek van önálló bankja, csak Magyarországnak nincsen. Pedig ha lesz önálló bankunk: nemcsak a gazdag, hanem a szegény is részesül az olcsó pénz áldásaiban, mert előtte is megnyílnak a bank tressorjai.

Hát a vámterület kérdése hogyan áll? Semmivel sem jobban, mint az egyszeri vigécnek az ügye. Megfogadta a szekeret, hogy vigye át egy nagy ménkü hegyen. Megegyeznek nagy pénzben. Alig jön aztán a kaptató: rászól ám a szekeres a vigécre, hogy:

— Hallja az ur, szálljon le, aztán segítsen föltolni a kocsit!

A vigéc leszáll és inaszakadásig segíti föltolni a kocsit. Ott fölül rája. De olyan nyaktörős meredek volt az ut lenek is, hogy jobbnak látta megint leszállni és ugy bukácsolt a guruló kocsit után. Mikor aztán nyelvével lógatva a laposban utóléri a kocsit, kérdi a gazdát: — hátszti' én mikor ülök majd?

— Majd ha etetünk — vigasztalja amaz. Hát majd nekünk is akkor lesz önálló vámterületünk, amikor az osztrák sógor akarja.

De ugyan minek is nekünk képviselőház, amikor nem tudjuk a jogainkat érvényesíteni? Minek fizetjük a képviselőket, minisztereket, főispánokat, alispánokat, főszolgabírákat, amikor semmi hasznukat sem veszszük, mert minden ugy történik, ahogyan Bécs akarja. Tudjuk mi nagyon jól, hogy a király megtartja esküjét, csak a tanácsadói rosszak. Azok csavarnak el mindent. Pedig a nemzet nemcsak adózásra és katonáskodásra született, hanem jogok gyakorlására és boldogulásra is. (Ugy van. Éljenzés.) És mi mégis idehaza folyton csak marakszunk, amin aztán

Bécs a markába nevet. Fogadjuk meg, hogy tiszteljük egymás vallását, nyelvét, kulturáját, szokásait, de mindezeknek összpontosulniok kell a hazaszeretben. Mert a hazaszeretet szentség, amelynek imádása mellett boldog lesz a magyar is, a szerb is. (Viharos éljenzés.) Ezeket az elveket vallja a jelölt dr. *Hadzsy* Koszta is, akinek megválasztása nagy nyereség lenne a parlamentre és a hazára. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Nem mondja szónok, hogy Zákó Milán rossz ember, de — az elve rossz! Hiszen ha nem azt a rossz elvet vallaná: *Hadzsy* föl sem lépett volna ellene. De hát azt az elvet itt már ismerik és — az elkoptatott asszony-nak a maga falujában van a legkevesebb becsülete. Ismerik, mint a rossz garast. Nézzék hát ki azt a Zákót innen a faluból, hogy soh' se jöjjön be többet. (Derűtség. Éljenzés.)

Ez a kormány a választási kampány alatt mindenre kész: lélekvasárlásra, hatalmi erőszakra. De van valami egyetlen, ami sem meg nem vesztegethető, sem meg nem félemlíthető. Ez a *becsületes lelkiismeret*.

Eszébe jut, hogy egy ilyen-féle választás idején 100—50 meg 20 koronájával vásárolta a kormányparti jelölt a szavazatokat. És nem volt kenyér a háznál. A családjáért aggódó szegény ember töprengött, habozott, hogy ne adja-e el a lelkét. És akkor ietérdepelt előtte a saját éhező öreganyja, meg a 10 éves kis fia:

— Ne add el a lelkedet, — esengett a szüle meg a magzat egymást átkarolva — mert nem csak magadat adod el, hanem eladod a családod, az ivadékaid becsületét is. Senki sem adja ezt nekünk vissza!

És az ember megerősödve az ő lelkében, ellentállott a csábításnak és ma Szabadkának egyik legtekintélyesebb polgára, amugy pedig megőrzötték lettek volna világeletükre.

Ajánlja még egyszer dr. *Hadzsy* Kosztát. (Hosszas éljenzés és taps.)

Egy bécsi vendégszónok.

Dr. *Jvics* Alexa tanár Bécsből jött szülőföldjére, hogy barátja mellett rövid lelkes beszédet tartson csajkás-testvéreihez. Először népies modorban gazdasági kérdéseket fejtegetett, azután rátért arra, hogy milyen nagyot vétettek azok, akik a magyarokat összevesszítették a szerbekkel. Így aztán közösen nyomorogtunk tovább és közösen mentünk a tönkrejutás veszedelmébe. Bezzeg mikor a magyar és a szerb Amerikában találkozik: hogy megbékül, hogy megbarátkozik. Eddig ez — sajna — így volt. Most azonban új hajnal hasadt ránk. Beláttuk kölcsönösen, hogy nem éppen szükséges idehaza előbb tönkre mennünk, hogy aztán Amerikában egymásra találjunk és baráti jobbot nyujtsunk. Idehaza küzdünk közösen hazánk javáért, nehogy gyermekeink kénytelenek legyenek Amerikába vándorolni s ott ébredni annak tudatára, hogy milyen helytelenül cselekedtek apáik. (Zajos éljenzés.)

A többi szónok.

Ezután *Lovrekovits* Ferenc, az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt egyik alelnöke, majd *Csoszics* Milán tanfelügyelő tartottak szerb nyelven lelkesítő beszédeket a népgyűlés közönségéhez, amely minden kínálózó alkalommal zajosan tüntetett dr. *Hadzsy* Koszta képviselőjelölt mellett.

A népgyűlés berekesztése.

Végezetül *Pápiis* Milos elnök köszönte meg rövid beszédben *Mukits* Simonnak, dr. *Pleszkovits* Józsefnek és az ujvidéki impozáns küldöttségnek a népgyűlésen történt megjelenését és szereplését, valamint köszönetet mond

Justh Gyulának és neves vezértársainak, hogy ilyen nagy politikai ünnepekre és a lelkesedés ilyen hatalmas megnyilvánulására, hazafias politikájukkal alkalmat adtak a népgyűlést berekesztette. (Viharos: *Éljen Hadzsy Koszta!* Zsivió *Hadzsy* Koszta!)

A zsabylai pártalakulás.

A nagyszerű népgyűlés impozáns és színes keretében folyt le ezután nyomban a *Zsabylai függetlenségi és 48-as párt* megalakulása is.

Dr. *Lustig* Nándor, az ujvidéki párt társelnöke utal arra, hogy az ujvidéki párt 80 tagu küldöttséggel képviseltette magát az imént lefolyt népgyűlésen, amelyen a zsabylai lelkes választópolgárság nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül dr. *Hadzsy* Kosztát jelölte a csajkáskerület képviselőjéül, (Zugó éljenzés), aki zászlajára Magyarország függetlenségének és önállóságának eszméit írta. (Éljenzés) Győzni azonban csak ugy fogunk és csak ugy lehet, ha kellő szervezettel és fegyelmezettséggel törekszünk a nagy cél felé. A radikális szerbség már szervezkedett: ideje tehát, hogy szervezkedjék a zsabylai magyarság is. (Éljenzés) Alakítsuk meg tehát ezennel a *Zsabylai függetlenségi és 48-as Justh-pártot*. (Viharos éljenzés és zsiviózás). A megnyilvánult egyhangú lelkesedés alapján tehát a pártalakulást ezennel kimondja és a vezetőségbe ajánlja a következőket:

Elnök: *Horváth* Kelemen,
alelnök: *Koszorus* János,
jegyző: *Mikula* Imre,
titkár: *Bittner* Endre,
pénztáros: *Börösök* Sándor,
ellenőr: *Farbás* Károly,

bizottsági tagok: *Kiss* Pál, *Szalay* János, *Szalay* György, *Ördög* Károly, *Szilák* György, *Novák* János, *Kulinászy* Zsigmond, *Weber* Ferenc, *Reck* Péter, *Pohl* Mátyás és *Láng* Károly.

Dr. *Lustig* Nándor a minden egyes név után felhangzó éljenzésből konstatálja, hogy a felolvasott jelöltek a népgyűlés megválasztotta s rövid lelkes beszédben üdvözlő és buzdítja őket a község, a kerület és a haza javára irányuló munkásságra. Adja a magyarok Istene, hogy működéseket siker koronázza. (Viharos éljenzés.)

Üdvözlő táviratok.

A zsabylai népgyűlésre vonatkozólag számos levél és távirat érkezett ugy az ujvidéki, mint a zsabylai pártelnökséghez. Így a következők:

Horváth Kelemen

Zsabylai.

Meleg szeretettel üdvözlöm a népgyűlés egybegyűlt közönségét, amely a magyar-szerb barátság erős fegyverével küzd Magyarország politikai és gazdasági függetlenségeért, hazánk boldogulásáért.

gróf *Batthyány* Tivadar.

*

Balla Árpád

Ujvidék.

Mélyen és igazán sajnálom, hogy most nem mehetek Zsabylára, de hiszen tudják, hogy milyen nagy küzdelmet vivok. Gyűlésem Kucorán és Kiskéren már ki van hirdetve, ezt lehetetlen lemondani. Bármikor azonban rendelkezésetekre állok.

Baloghy Ernő.

*

Balla Árpád

Ujvidék.

Zsablyai népgyűlésre meghívóju-
kat örömmel vettem s végtelen saj-
nálom, hogy azon részt nem vehetek.
Ugyanis kerületemben lévő Ó-sztapár
község szerb polgársága vasárnapra
hívott meg, hogy ott programbe-
szédemet megtartsam. Ezen kérés
teljesítését, amidőn meghívójuk ér-
kezett, már megigérttem. Én ugyan-
akkor Ósztapáron fogom a magyar-
szerb testvériséget hirdetni, midőn
Önök Zsablyán. Üdvözlöm zsablyai
testvéreinket.

Fernbach Károly.

*

A zsablyai magyarság egyik leglelkesebb
harcosa, Szalay Florián olvasta föl a népgyű-
lésen ezt a három táviratot és a sok ezernyi
tömeg készséggel nyitott utat az ujvidéki kül-
döttségnek, hogy tambura-zene és Kossuth-nóta
mellett, zászlói alatt a vasúthoz vonuljon.
Elkísérte őket az egész község, szakadatlan
éljenezve, zsivíozva a szívékhöz annyira köl-
jeljutott jelöltet, dr. Hadzsy Kosztát.

A sorsnak tréfás kedve megint valami
müngő-nyáját terelt Óbecse-felé s egykét
percig egymás mellett pőfékelt a két találkozó
vonat. A legvérmesebb jóreményeket is tul-
száryalt sikeren felbuzdult kuructábor a
megint szembe szalasztott szerencsétleneket
alaposan elkedvetlenítette több ilyen hasonló
találkozástól. Azok csak suspitoltak a vackaik-
ban, míg a mieink kedvükre elszorakoztak
velük. Végre aztán megindult a vonat hazafele.

A Jójárt-kolnál.

Vidám, örömteli, diadalmas hangulatban
jött hazafelé az ujvidéki kuructábor. Vaskapu
állomását elhagyva, az ujvidéki szállók alatt
egyszerre csak lassúdik a vonat futása és —
mintha csak úgy kéne! — megáll ifj. Jójárt
János kolnája és szölleje alatt.

— Szálljunk le! — hallik a jelszó. —
Üdvözöljük a mi kedves főkapitányunkat!

És csakugyan: nem telik perc sem bele
— mint méhraj a köpüből — rajzik ki a ko-
csikból a pirostollas tábor. A kocsiban ma-
radtak éljenezve, kalaplengetve üdvözlik a
felfüggesztett főkapitányt, míg a leszállottak
fiatalabbja valóságos versenyfutást rendez a
verandáján kalapját lengető főkapitány felé,
vállaira kapja és úgy hordozza örömujjongva
körüli vagy egy félóra hosszat a szálló utjain
és hangzik a népitélet, a minden földi kincs-
nél többet jelentő elégtétel diadalszava. biz-
tató szózata:

— Éljen Jójárt János!

Vagy nyolcvanán szállottak le a szállónél
és egy órai vendégszeretben töltött ottidő-
zés után Mayer József automobiljain jöttek
be a városba.

Ezzel a lélekemelő, gyönyörű ovációval
zárult a végig tündöklően sikerült zsablyai nap.

Terror.

A rendőrfőkapitány felfüggesztése.

— A „Hátárör“ tudósítójától. —

Ujvidék, ápr. 19.

Hát csakugyan föléledt a régi 67-es
világ! A Tisza Kálmán korszaka, — sőt
a — hogy is hívták csak azt a szeren-
csétlen kétfallábu firmát? Ja, igen —
Kristoffyé. Nohát föléledt ez az aera.
A maga teljes undokságában, pucérra
vetkezett. És ebben — Ujvidék vezet

megint. Hogy ennek a szerencsétlen vá-
rosnak mindig olyan különös szerencsésje
van az ilyen esetekben.

Valahonnan Temerinből idekerül egy
uriember, aki munkapárti főispánná tör-
tént kinevezésekor még a függetlenségi
párt tagja volt: egy bizonyos nevezetű
Matkovits Béla. Akiről a legkomolyabban
beszélnek, hogy főispán. Comes. Nagy
dolog ez — kérem! Hogy hogyan jutott
hozzá?: az ördög jobban tudja! Denique
— itt van és — comes. És hogy ezt
mentül inkább elhagyják felőle, hát —
duhajkodik. Mert hát most ő a legény
a csárdában. És iparkodik is a fejével
verni a mestergerendát . . . Csak aztán
birja is! . . .

Hát ugy esett az eset, hogy ez a
Matkovits Béla, aki — mint beszélnek —
ezidőszerint Ujvidéken csakugyan főispá-
nosdit játszik: szemet vetett az ujvidéki
rendőrfőkapitányra, ifj. Jójárt Jánosra.
Nagy a bűne! Mer — függetlenségi elve-
ket vallani. Sőt — uram bocsá': ezt a
vallását nem is rejti véka alá.

— Hát ezt a közveszélyes embert
le kell bunkózni, mint a takonykóros
lovat. (Mille pardon) — véli a temerini
főúr, vagy mi a manó? — és rajtaüt a
rendőri birság-pénzekben.

Az éppenséggel nem baj, hogy ezeket
a pénzeket nem a főkapitány, hanem
Stefanovits Zsárkó kapitány kezeli; az
sem baj, hogy akkor (április 6-án) a fő-
kapitány költözködés okából szabadságon
volt; az sem baj, hogy a meglenni kívánt
594 korona megvolt a Stefanovits kapi-
tány ur ládafiában; — csak egy baj van.
Nagy baj. Igen nagy baj. Az, hogy a
rendőrfőkapitány ur méltóztatik — füg-
getlenségének lenni. Ez pedig — vért,
vagy legalább is felfüggesztést kíván.
(Temerinben így adják elő a közjogot).

És mit tesz Isten? Vagyis az a bi-
zonyos nevezetű Matkovits Béla, aki ma
véletlenül ujvidéki főispán, vagy mi a
manó? . . .

Ráolvassa a főkapitányra a paragra-
fust és kisüti, hogy — hiba van. Mert
hogy — aszongya — ha „pediglen 500
korona vagyon a Stefanovits rendőrkapi-
tány ur ládafiában, azt az 500 koronát
be kell szállítani az adóhivatalba, vagy
mi a manóba. (Mit tudom én a paraszti
eszemmel.) Be kell szállítani azt a nagy
bolond summát, nehogy elsikkadjon. Elég
arra a 94 korona . . .

És ment a staféta ifj. Jójárt János
ért, ki a szöllejébe, hogy gyűjön be,
mert — baj van. Az meg — agyarra
vágta a pipáját:

— Nem lehet baj. Tudok én ahhoz.
Menni, meg nem mék. Merthogy szana-
szét itt a cókómokom, nem hagyhatom
bitangjára. Meg aztán amugy is — ur-
laubom vagyon.

(Mindez nem ment ugyan ilyen pa-
raszti stílusban egyik részről sem, de
hát lehetetlen ezt a dolgot komoly for-
mában megírni.)

A vége aztán az lett a nagy inspi-
cirungnak, hogy miután Stefanovits ka-
pitány ur ládafiában 94 koronával több
volt, mint a mennyinek lenni szabad
lett volna, és mert hogy ifj. Jójárt János
főkapitány ur szabadságideje alatt nem
szaladt első füttyre azonmód papucsban,
ahogy a cókómokja hurcolását inspicia-
lta, a főispánhoz: ifj. Jójárt Jánost, Ujvidék
tvh. j. f. város rendőrfőkapitányát sza-

bálytalan pénzkezelés és engedetlenség
miatt felfüggesztették. (Ók! Pluralis ma-
jesteticusban. Ennek is van egy külön
meséje. Alább következik.)

És mindez történt az Urnak egy-
ezerkilencszázötvenedik esztendeje április
havában, amikor Isten kegyelméből
egy bizonyos nevezetű Matkovits Béla
főúr uralkodott Ujvidék városán. (. . . Csak
olyan bolondos hónap ne volna ez az
április! . . .)

*

Hát ez eddig egy eléggé rosszul si-
került humoreszk volna: ugy a csinálója,
mint az írója részéről. Ha nem volna
benne a tragikum az, hogy a kormány
exponense így akar boldogulni. Nohát —
ezt nem vesszük be. Még ha el akarnak
is bennünket zsuppolni.

És itt eszembe jut egy anekdóta,
amit egy volt darabont-szerkesztő pajtá-
som olvasott rám a minap a Nemzeti
Színház előtt. (Leugrott direkt a villa-
mosról, ahogy meglátott. Beteggé lett
volna, ha az én kaposvári szerkesztői
bukásomat meg nem édesíti).

— Die Politik ist, wie das Börsen-
spiel — mondja ő.

— Und das Börsenspiel? — kér-
dem én.

— Ist, — wie die Lavine. — mondja ő.

— ? ? ? — nézek rá.

— Igen, igen! Einmal rollt sie hi-
nunter, und dann rollt sie wieder hinauf!

Hát így van ez!

Azt bizonyosan tudom, hogy ifj. Jójárt
János Ujvidéken lesz még rendőrfőkapi-
tány, de azt még bizonyosabban tudom,
hogy Matkovits Béla is lesz még —
temerini földesur. Egyéb semmi! Jött és-
megy. Akár a Halley-üstökös. Akár csak
én! . . . (Ez az a bizonyos méla akkord!)

*

Hogy milyen országos fölháborodást
keltett ifj. Jójárt Jánosnak felfüggesz-
tése, arról már hirt adtak a vasárnap
megjelent fővárosi lapok is, de az első
híradásra fölértett az országos független-
ségi és 48-as párt vezetősége is, amely
nehéz hivatása felelősségteljes tudatában
máris akcióba lépett a hallatlan sérelem
megtorlására. Már kedden délután ugyanis
a következő távirat érkezett:

Balla Árpád

Ujvidék.

Ujvidéki főkapitány ügyében kér-
jük a jogvédő bizottságot részletesen
informálni.

Holló Lajos.

E távirati megkeresésnek az ujvidéki
pártelnökség nyomban eleget is tesz,
mihelyest kézhez veszi a felfüggesztő
végzés hiteles másolatát.

Balla Aladár Marcaliban. Ujvi-
dék városának volt főispánja, dr. Balla
Aladár — mint Kaposvárról táviratoz-
zák — vasárnap érkezett meg kerüle-
tébe, ahol kilenc napig fog köruton
járni. Rendkívül meleg fogadtatásban volt
része és megválasztatása annál is inkább
bizonyosra vehető, mert az ottani nép-
párt a Justh-pártnak e kiváló vezérfer-
fiával szemben nem fog teljes erejével
kibontakozni. — Örömmel halljuk, —
mondja távirati jelentésünk — hogy
még a kéthelyi Hunyadi grófok hatalmi
körébe eső községek is szívesen fogad-

ják *Balla Árpádot*, akinek eddigi pályafutása elég biztosíték arra, hogy személyében minden közérdek méltó képviselőjét leli a parlamentben.

Az anyákhoz és apákhoz.

— Irta: *Rákosi Jenő*. —

Az újabb kor legnagyobb, legdicsőbb vívmánya az, hogy az értékek benne helyet cseréltek. Régen az arany és ezüst, a drágakő, a selyem és bársony és a pénz minden néme és az anyagi érték ezer formája volt emberi felfogás szerint a gazdagság fogalma. Az egyesek ma is ezek után az értékek után futnak káros versenyben. Az összesség sem hanyagolhatja el az anyagi javak e tömegét. De immár ott trónol a legvilágosabb elmékben a megismerés, hogy a nemzetek legdrágább kincse, legértékesebb vagyona, legfőbb ereje: az ember anyaga.

Minden mozgalomnak tehát, a melyet eddig humanitáriusnak tartottunk, óriási gazdasági jelentősége van. A közoktatás ügye, a közegészség, és mind az, ami az embertöke gyarapítását és megjavítását szolgálja, első sorban közgazdasági szolgálat. Hiszen a vésőnek, a kalapácsnak, a tollnak és az eke szarvának is az ad nagyobb értéket, hogy hányan forgatják és kik veszik kezükbe. Az ember teszi becsessé az anyagot, nem megfordítva. Az ököritői rémes katasztrófának iszonyúsága éppen abban rejlik, hogy nem a gazda vesztette el birtokát, hanem a föld vesztette el gazdáját.

Iparkodás, munka, takarékoság, okosság minden elveszett értéket vissza tud szerezni. De a legáldottabb föld sem képes az elvesztett gazdát, az elpusztult embert életre keltetni. A kezdetlegesen összerótt vityilló kasztyulya nő a szorgalmas ember kezében; a legfényesebb vár összeomlik, ha az ember kipusztul belőle.

Az utolsó tíz év magyar államférfiai e megismerések alapján oly munkát indítottak meg, a melylyel Magyarországot a civilizáció élére állították. Az ember s főleg a gyermekvédelem oly szervezetet nyert hazánkban, melynek szinte mondhatnám csodájára járnak a nyugati társadalmak vezéralakjai. Ki merné tagadni, hogy Magyarország jövődjének a kérdése a magyarság hatalmas és ellenállhatatlan kifejlődése. Nincs ennél nemzetibb, nincsen függetlenségibb politika. De sőt nemcsak Magyarország történelmi nagyságának helyreállítása fordul meg ezen a kérdésen, hanem Európa keleti részének békéje, művelődése, biztossága és virágzása is. Mert a Duna-Tisza hatalmas völgyében, a Kárpátok gyönyörű koszorujában nincsen egyetlen faj sem, a melyre egy birodalmi szervezet biztosan támaszkodhatnék, kizárólag csak a magyar. Abban a pillanatban, a midőn e fajnak számbeli, műveltségi és vagyoni ereje megtöretnék a sors csapásai alatt oly mértékig, hogy le kellene mondani vezénylő és egységbe kapcsoló hivatásáról: abban a pillanatban a fajok ádáz versengése és visszavonása ütné fel hydrafejét. A bomlást külső hatalom ideig-óráig fenntarthatná, de csak a szabadság árán, csak az autokrácia vaskezevel. Minthogy pedig az ily hatalomnak semmi etikai célja nem volna hatalmi érdekén kívül, hováhamarabb meg kellene örlődnie s ez a gyönyörű, az Isten által is egységessé teremtett ország, prédája lenne prédakeresőknek és széttagoltatnék s latrok osztozkodnának Krisztus urunk e ragyogó, számunkra kiterített köntösén, melynek amíg mi itt vagyunk, Magyarország a neve.

Ez a jelentősége annak a mozgalomnak, mely minden alapjában az emberanyagot védi ebben a sok külső és belső ellenségtől tépett országban, a melynek legújabb alkotása a Gyermekszanatórium.

A Gyermekliga szárnyai alá szedi az elhagyott, a züllött, a védtelen gyermekvilágot, hogy megmentse az országnak. A Gyermekszanatórium Egyesület a beteg gyermekeknek vet ágyat, nyújt segítséget és rendel ápolót, hogy megmentse az életnek.

Társadalmunk jeles és önzetlen vezérférfiai állanak ez alkotás élén és küzdik ki hívó, kérő, buzdító szavukat a nemzet társadalmához. Szegény és gazdag, a ki meghalod, nyisd ki elejbe a szívedet. Nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint a mely a beteg gyermek ágya fölé hajlik. Te, a kit az Isten gyermekkel áldott meg, jer és segíts és ezzel háláld meg a gondviselésnek azt, hogy képes vagy a magad gyermekéről gondoskodni anyai, apai szíved boldogságára. Te, a kitől a sors megtagadta a gyermek örömét, jer és segíts éppen ezért. Mert meg vagy kímélve attól a pokoltól, mely az elhagyott, szegény szülő szívet oly iszonyúan sanyargatja: attól, hogy nem képes beteg gyermekéről gondoskodni.

Gyertek mind, akik ezt olvassátok, meg-gondolván, hogy az isten munkáját végzitek; meg-gondolván, hogy a nemzet beteg gyermekeiről vesztik le a szenvedést.

Mily fenséges látvány: a társadalom páros viadalban a köztünk orvszándékkal bujkáló halállal. Nem fogjuk legyőzni, mert a földön nincsen halhatatlan semmi és senki, csak egy-maga a halál. De szembe szállunk e rémmel és nem engedjük, hogy szövetségben a szegénységgel, a nyomorral, a könnyelműséggel, könnyű prédához jusson.

Akit lehet, ahol lehet, ahányat lehet sápadt kicsinyeink közül kiragadjuk kegyetlenül fojtogató csontos kezéből: *ez a szegény gyermekek szanatóriumának isteni hivatása.*

HIREK.

A kétszínű polgármester. Nem szólva ezuttal még azon politikai metamorfozisiról, melyen dr. Demetrovics Vladimir polgármester a legutóbbi időben átment s nem kutatva annak mélyebb benső okát, csak azt az egyszerű kérdést vetjük fel: mikor követte igaz meggyőződésének sugallatát? Akkor-e, midőn a függetlenségi eszmék lelkes harcossául felesküdött, mikor különböző alkalmakkor, nevezetesen gróf Teleki Arvéd diszpolgárrá választatása, majd a diszpolgári oklevél átadása és gróf Teleki beszámolóján hivatalból is oly ékesen méltatta gróf Teleki Arvédnek úgy a haza, mint e város körül szerzett elévülhetlen érdemeit, vagy pedig mikor a közel múlt napokban Rohonyi Gyula államtitkárt ékítette fel páva tollaival? Mert ugylátszik, cserben hagyta memoriaja, egyelőre csak annyit hozunk emlékezetébe, hogy pl.: a törvényszéki palotát Visontai Soma szerezte meg, a szállótelepek létesítése körül — ezeknek minden fázisában — kizárólag id. Jójárt Jánost illeti az érdem; a hidsánok ügye pedig sok-sok feliratozásba, deputációzásba került s mint ismeretes, amit hosszú évek során hiába kérelmeztünk ebben a tengeri kigyóként huzódó, vajudó ügyben, Teleki gróf meg tudta szerezni, rövid idő alatt, még

pedig a városra nézve a legelőnyösebb feltételek mellett. Az igazmondás illusztrálására egyelőre ennyit, nemsokára azonban leszögezzünk tényekből és megdönthetetlen adatokból fonjuk a polgármesternek legutóbbi politikai átvedléséig terjedő munkásságának, magatartásának koszoruját.

Ő felsége a főispán — mint illetékes forrásból értesülünk — *audiencia napjait*: hétfőn, szerdán és pénteken tartja. (Dress: brazletta a balbokán.)

Jubiláló főgimnázium. Az ujvidéki g. kel. szerb főgimnázium ez idén éri meg fennállásának 100-ik évfordulóját, amelyet junius első napjaiban nagyobbszabású ünnepségekkel készülnek megülni.

Hadzsy Koszta Titelen. A titeli választókerület népszerű képviselőjelöltje, dr. **Hadzsy Koszta** vasárnap, e hó 24-én tartja programbeszédét Titelen, ahová nagy számban fogják elkísérni Ujvidékről a függetlenségi és 48-as Justh-párt, valamint a szerb radikális párt tagjai. Találkozás ápr. 24. r. 1/2, 9 órakor a vasutnál.

Boykott. Egy hirlapi tréfa nyomán boykottal fenyegeti meg az „U. H.” *Ludvig Józsefet*. A jó eszmét azonban visszaköszönjük és kérjük, hogy mi lesz a *mungó-szatócsokkal*, ha mi meg azokat veszszük boykott alá. (A „*szatócs*“ megjelölést Ujvidék kereskedői annak a nemtudomki Mukinak köszönjük, aki szabad óráiban szerkeszt is.)

A tüzoltó-egylet köréből. Az ujvidéki önk. tüzoltó-egylet e hó 17-én délelőtt a laktanya helyiségében rendezett házi ünnepség keretében iktatta be Dietzgen Imre polgártársunkat a parancsnoki állásba. Dr. Demetrovics polgármester, mint az egyletnek hivatalból elnöke üdvözölte az új parancsnokot, aki fogadalmat tett, hogy a nagy humán-feladatokat teljesítő egyletet minden erejétől telhetőleg a megindult virágzásában, nemcsak megtartani, de tovább fejleszteni s előmozdítani fogja.

Az automobil áldozata. Kondró Imre, Matkovits főispán inasa, kiról a multkor irtuk, hogy a Temerinből Ujvidékre töfőgő autóból kiugrott, ezen ugrás következtében szenvedett agyrázkódásba belehalt.

Elvitársi kegyelet. Pleiner Andás, a függetlenségi eszmék tántoríthatlan hive és Teleki Arvéd megcsontosodott tisztelője, e hó 18-án életének 78. évében meghalt. Az elhunyt elvitárs emlékének azzal adózott a függetlenségi párt, hogy e hó 19-én végbe ment temetésén testületileg vett részt s az elhunyt özvegye előtt Lovrekovich Ferenc tolmácsolta a párt őszinte kegyeletteljes részvétét.

Feloldott ítélet. Az ujvidéki kir. törvényszéknek becsületsértés vétsége miatt vádolt Csernyei Mór ellen március havában hozott ítéletét a kir. tábla azért, mivel a vádló Apró György közhivatalnoknak tekintendő s a becsületsértés nyomtatvány útján követtetett el, megsemmisítette s az ügy elbírálását a szegedi kir. törvényszékhez, mint esküdtbírószághoz utalta.

Az óbecsei kerületben dr. *Visontai Soma* pártja egyre erősbödik, bár Radovanovitsék a presszió és vesztegetés minden formájában erőlködnek. *Visontai Soma*, aki méltán egyik vezérembere és büszkesége a Justh-pártnak, már legközelebb megkezdi körutját a kerület községeiben.

Halálozás. Vukicsevs György ügyvéd, aki korábban Ujvidék politikai mozgalmaiban, közéletében tevékenyen résztvett, e hó 16-án szívszélhűdés következtében 72 éves korában

meghalt. A hirtelen bekövetkezett halál híre városszerte igen élénk, őszinte részvétet keltett, mely a temetésen is impozáns módon nyilvánult meg.

Áthelyezés. Molnár Imre zsablyai tb. szolgabíró Palánkára helyeztetett át.

Szerbiába nem kell utlevél. A belügyminiszter arról értesítette a városokat, hogy a szerb külügyminiszter a külfölddel való forgalomban az utlevél-kényszert részben megszüntette s így például a Szerbiába utazó magyaroknak többé nem kell utlevél, de viszont Szerbiából is átjöhet a magyar határon utlevél nélkül is bárki.

Zsablya szépül. Zsablya községében megkezdtek az aszfaltozást s ezenkívül a vasúthoz vezető utat parkirozzák, amennyiben az ut két oldalán 4—4 sor fát ültettek s így idővel gyönyörű szép sétahelye lesz Zsablyának.

Réti földek jövedelme. A Csajkás kerületi réti földek egy része, a tavaszi árverésen összesen 1.370.000 kor bérjövédelmet hozott.

Ritka nagykor. Óbecsén a napokban halt meg Zsivkov Tackov Prókáné szerb földműves asszony, aki 110 évet élt, az utóbbi időben is főnt járt, maga magát szolgálta ki s állítólag évi 45 forintból tartotta fön magát.

Segélyezett ügyvéd. Dr. Balog Elemér ügyvéd részére, aki tanulmányait a külföldön folytatja s újabb segélyért folyamodott, B. Bodrog vármegye két évre évi 2000 koronát szavazott meg.

Kiugrott a vonatból. Egy fiatal leány utazott a napokban Szabadkáról Bajára. A kocsiban elszundikált s csak akkor ébredt föl, mikor már a Dunahidhoz ért a vonat. A kétségbeesett leány felrántotta a kocsiját s kiugrott a robogó vonatból. Szerencséjére csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

Birói és ügyvédi értekezlet. Eperjesy Béla, a zombori kir. törvényszék elnöke közös értekezletre hívta meg az ottani bírákat és ügyvédeket, hogy megvitassák a birói szabályok módosítása tárgyában kiadott miniszteri rendeletnek a jogkereső közönséget is érdeklő pontját.

A kivándorlók pénze. A belügyminiszter felhívja az Amerikába vándoroltaknak itthon maradt hozzátartozóit, figyelmeztessék a kintlevőket, hogy pénzt csak *postautalványon* küldjenek haza. Ne küldjék a pénzt ajánlott levélben, de különösen ne az amerikai kisbankárok útján, mert azoknak a kezén már sok kivándorlónak a pénze kallódott el.

Leleplezett pálinkafőzők. A pénzügyőrség Csurog és Zsablya határában nyolc helyen talált tengeri pálinka kifőzéséhez alkalmas kazánokat, üstöt s hozzá tartozó berendezést. Nagyobb mennyiségű kész pálinkát is lefoglaltak a pénzügyőrök, akik a pálinkát és üstöt elkobozva, a kihágást elkövetők ellen megindították a további eljárást.

Pénzügyőrök és kereskedők. Olyan mozgalomról van szó, mely nemcsak új, de kereskedőink szempontjából öröndetes is. A pénzügyőrök mozgolódnak óhajuk az, hogy ne legyen oly lealázó keresetük, mint a milyent a tettenézési jutalékkal maguknak szerezni kénytelenek, hanem e helyett olyan rendes javadalmazásuk legyen, mint minden más állami alkalmazottnak. Hogy ezt elérhessék, készek önként lemondani a jutalékról és annak eltörlését a pénzügyminisztertől kérelmezni fogják. Kereskedőink természetesen csak örülhetnek e mozgalomnak, mert az említett jutalékok miatt sok és bosszantó zaklatásnak vannak kitéve a pénzügyőrök részéről.

Általános

igazság, hogy az emberek

egyenlő

véleményre jutnak, ha

közvetlen

tapasztalataik egyenlők. Szerte az egész országban

községenkénti

tapasztalatok bizonyítják immár, hogy százával és ezrével keresik fel az újvidéki ártézi gyógyfürdőt, melynek vize nem

titkos,

hanem valódi és mégis csodás hatású és könnyűvé teszi a

választást

hogy pénzünket külföldre vigyük-e, vagy

követeljük,

a szenvedő betegtől, e hazájában, Újvidéken, keressen betegségére enyhületet.

E fürdő jótékony hatása mindenkire, tehát a

nőkre is kiterjed.

Szabadjegy — katonáknak. A honvédelmi miniszter legutóbbi rendeletében gondoskodik arról, hogy a fegyvergyakorlatokra behívott póttartalékosok az összes vasutakon szabadjeggyel utazhassanak, de természetesen csak a bevonulás és hazatérés útjában.

Osecsemők gyöngö belel igen sokszor sulyos, sőt életveszélyes betegségek forrása. Ezt minden gyermekorvos tudja és ezért az anyáknak azt szokta ajánlani, hogy a legkisebb gyomorrontásnál vagy székelés esetén egy, esetleg két evőkanálnyi természetes **Ferenc József**-keserűvizet adjanak a kisdedeknek. Minden okos anya, a ki ezt a tanácsot követi, örömmel fogja tapasztalni, hogy milyen szépen gyarapodik és milyen életvidám marad mindig kis gyermeke.

CSARNOK.

Az utolsó nemesi felkelés.

Országos ünnep.

Még benne vagyunk március idusának forró hangulatában és már ismét újabb, nagy és emlékeztetésévforduló megünneplésére készül az egész ország népe. Ez az országos ünnep, mely az utolsó nemesi felkelés hű tükrét helyezi a nemzet elé, egyben rehabilitálni óhajtja az abban részt vett apáinkat, kiket gyávasággal vádolt és bélyegzett meg gyűlöletes ellenségünk: Ausztria.

A múlt évben volt száz éve annak, hogy egész Európán győzedelmesen vonult keresztül a francia kard: Napoleon lábainál feküdtek a legnagyobb birodalmak.

Az ujkori világhódító a Habsburgok trónját is le akarta dönteni; a megsemmisülés veszedelme fenyegette Ausztriát.

I. Ferenc császár fegyverbe szólította a magyar nemességet trónja megmentésére, Ausztria védelmére.

A harc kimenetele ismeretes; Napoleon megsemmisítette az osztrák haderőt és Ausztria csufos vereségét az insurgensekre hártotta, ezeket állította pellengére és vádolta meg gyávasággal.

Osztrák források nyomán irt történelmi munkák egész sorozata száz esztendőn keresztül kompromittálta a magyar nemzet vitézi bátorságát, sőt akadtak magyar történetírók is, akik egyetértve az osztrák felfogással, az utolsó nemesi felkelést nemzetünk és hazánk szégyenére állították be a világtörténelembe.

Ausztria, mely a múlt évben nagy ünnepek rendezésével adózott az 1809-iki háboruban elesett osztrák katonák emlékének s a csatát veszített János főherceget úgy igyekezett feltüntetni, mint a legjelesebb hadvezért, megismételte vádjait: gyávasággal bélyegezvé meg a magyar insurgenseket.

Magyarország hazafias vármegyéi ez év május havában a Győr melletti Kismegyeren rendeznek országos ünnepséget az utolsó nemesi felkelés emlékeztérére s ennek az ünnepélynek az ad rendkívüli dísz, hogy egy olyan történelmi munkát ad a nemzet kezébe és az egész művelt világnak, amely a száz éven át — osztrák forrásból eredőleg — kompromittált insurgenseket rehabilitálja.

Az utolsó nemesi felkelésben részt vett vármegyéik jeles történetírónkat, dr. rugonfalvi Kiss István győrvármegyei főlevéltárosi bizták meg az inzurrekció történetének megírásával.

Kiss István dr. nagybecsű munkája most került a könyvpiacra, amelynek csak egyetlen hibája van, hogy t. i. nem adták ki az

összes művelt nemzetek nyelvén, megismer-
tetve azokat az utolsó nemesi felkelés igaz
történetével.

Lapunk szűk tere — sajnos — nem en-
gedi, hogy a rendkívül becses, szinte szenzá-
ciószámba menő hatalmas történelmi munka
anyagát kellően ismertessük és méltassuk,
azt azonban mint örvendetes tény, le kell
szögeznünk, hogy az abban felhalmozott for-
rások szerint megjelölt adatok, okmányokkal
igazolt tények megdöntik az osztrák történel-
mi irodalom hazugságait és egész Ausztriának
szemébe vágja megbízhatatlanságát, a törté-
neti igazságok meghamisítását.

A mű vármegyénket is közelebről ér-
dekli, mert a megyei felkelő hadak szereplé-
sét is bőven ismerteti.

Alig jelent meg a nemzet becsületét kö-
zelebről érdeklő munka, mely nyomasztó ér-
zéstől szabadította fel a nemzetet.

Az országos ünnepélyt rendező várme-
gyék méltóbb, szebb emléket nem állíthattak
apáinknak, mint hogy a gyávaság bélyegét
róluk levéve, a történeti igazságnak megfele-
lően átutalták azt annak, akit megillet — az
osztrák haderőnek.

Az utolsó nemesi felkelés nevezetes év-
fordulóját ez év május havában ünnepli meg
az ország és nemzet.

Ez az ünnepély most már fényes lehet,
mert az utolsó nemesi felkelésben részt vett
apáinknak az elismerés pálmáját nyújtja, ezred-
éves dicsőségünket régi fényében ragyogtatja
„az insurrectió története“.

Az ünnepélyen, mely — mint már emli-
tettük — a Győr melletti Kismegyeren, a
döntő ütközet színhelyén lesz, képviseltetik
magukat az insurrectióban részt vett összes
vármegyék.

Goda Béla, győrvármegyei alispán elnök-
lete alatt egy nagy bizottság készíti elő az
országos ünnepséget.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.
Szerkesztő: Schröder Béla.

Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt

Hirdetések.

BERGER RIZZI

Gépirói, könyvviteli és gyorsírói
SZAKISKOLÁT NYITOTT

április 15-én.

Szigoruan szakképzett vezetés!

Gyors, lelkiismeretes és célszerű

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 héti, a könyvviteli
és gyorsírásé 4 hónapig tart. A tanítás minden
hónap elsején és 15-én kezdődik. Oktatás nyer-
hető a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 k., könyvviteli 12 k.,
a gyorsírói 10 k., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés a lap kiadó-
hivatalánál.

VÉDJEGY **ZSEBEN HORDHATÓ**

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONÁDE **ÉS LEGJOBB LIMONÁDE**

SZULTÁNFORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétele következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségek, csúszos bántal-
máknál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Kétfelcselőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Világos fő

mindenkor

Dr. Oetker sütőporát

használja, mely a legjobb, legtökéletesebb és orvosok által ajánlott pótléka az élesztőnek vagy kovásznak.

Ezt a port 12 fil. csomagokban — melyek 1/2 kg. lisztre elégségesek — minden fűszerárú, droguista stb. üzletben árulják. — Ezerszeresen bevált. — Sütemények, kalács és tésztafához való használati utasítás ugyanott ingyen. 5-13

5500

közjegyzőleg hitelesített
orvosi és magán bizonyít-
ványok igazolják, hogy

a Kaiser-féle

mell-karamellák

a három fenyővel. a

köhögést

rekedtseget, nyálkásodást,
hurutot, göres- és számar-
hurutot a legbiztosabban
megszüntetik.

Csomagja 20 és 40 fillér,
szelencében 60 f. Kapható
Ujvidéken: Klein Oszkár
droguistánál, Stefanovits
Ly. fiánál, Herezog István
gyógytárában, Karlován:
Popov Omernél és Brava-
nisten: Peros K. gyógy-
szerésznél 17-20

Árverési hirdetmény.

Folyó évi április hó 23. napján d. u. 4
órákor a „Fehér hajó“-hoz címzett vendéglő-
ben Ujvidéken megtartandó önkéntes árverésen
eladás alá kerül egy pár amerikai ügető kan-
ca ló.

A lovak az árverés napján a fenti ven-
déglő istállóhelyiségében megszemlélhetők.

Bővebb felvilágosítást nyújt Dr. Kovács
Bódog, vagy Dr. Grigorievits Milivoj ügyvédi
irodája Ujvidéken.

Ház eladás.

A Petőfi-utcában levő 41. számú. Molnár
Gézáné tulajdonát képező ház, szabad kézből
eladó.

Az eladás közelebbi feltételeiről irodám-
ban nyerhető felvilágosítás.

Dr. Kovács Bódog

ügyvéd

Ujvidék, Kenyér u. 46. sz.

Akácfaszólókaró olcsóbb

mint minden más fából készült szőlókaró, mert

TARTÓSABB

kapható 1-30 és 1-50 méter hosszban

WOLF és TROSTLER

fatelepén Örmény templom mögött.

2-3

Iroda: Duna-utca 6.

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Ajánljuk nagy raktárunkat 5' és 6' jó minő-
ségű száraz hasított *tölgyfakaró*okban és 5'
gömbölyű hegyezett *lucfenyőkaró*okban

Ernst János és Roth

fakereskedők

2-12

Ujvidék.

Azonnal kiadó!

6 szoba, üveg folyosó, a szükséges ösz-
szes mellékhelyiségek, szinek és nagy rak-
tárhelyiség álló ház, mely *uri lakásra, vagy
esetleg üzleti helyiségre is alkalmas*, II. Rák-
óczi Ferenc-ut 116. szám alatt azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítást a tulajdonos Petőfi
utca 87. szám alatt ad.

Poralakban előállított limonádé.

Egy adag 6 fillér. — Touristadoboz 12 adaggal,
zsebben kényelmesen hordható alakban 80 fillér.

Kirándulásokon, sport-tourákon, hadgyakorlaton kitünő
szolgálatot tesz. Bármely vízben oldva kitünő limonádét ad.

2-25

Főlerakat: Wagner Testvérek Ujvidék.

Készíti: **KERTÉSZ ERNŐ** gyógyszerész kristálylimonádé gyára Szabadkán.

Kapható: Liebmann és Totović, Rosenblüth Samu, Klein Oszkár, Petrović és Popović uraknál